

opgaven- en werkboek

Henk Fuchs

JAAARREKENING

1e druk

Noordhoff Uitgevers

SPD

Jaarrekening
Opgaven- en werkboek

Jaarrekening

Opgaven- en werkboek

Henk Fuchs

Eerste druk

Noordhoff Uitgevers Groningen/Houten

Opmaak binnenwerk: Zefier tekstverwerking, Breda
Ontwerp omslag: Dorèl en anderen, Groningen

Eventuele op- en aanmerkingen over deze of andere uitgaven kunt u richten aan: Noordhoff Uitgevers bv, Afdeling Hoger Onderwijs, Antwoordnummer 13, 9700 VB Groningen, e-mail: info@noordhoff.nl

1 2 3 4 5 / 13 12 11 10

© 2009 Noordhoff Uitgevers bv Groningen/Houten, The Netherlands.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/reprorecht). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photo-copying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

ISBN (ebook) 978-90-01-84742-5
ISBN 978-90-01-77826-2
NUR 786

Woord vooraf

Jaarrekening is het eerste deel van de nieuwe driedelige serie, die bestemd is voor studenten die zich voorbereiden op het vak bedrijfsadministratie bij het SPD-examen.

De driedelige serie bestaat uit

- deel 1: Jaarrekening.
- deel 2: Fiscale jaarrekening.
- deel 3: Geconsolideerde jaarrekening.

Elk deel in de nieuwe serie bevat precies de stof die in de overeenkomstige zitting – te beginnen najaar 2009 – op basis van het nieuwe examenprogramma wordt geëxamineerd.

De uitgave *Jaarrekening, Opgaven- en werkboek* bevat:

- *Opgaven* bij de hoofdstukken 1 t/m 25 in het tekstboek.
Per hoofdstuk zijn de opgaven ingedeeld naar de paragrafen van het tekstboek.
Bij de opgaven zijn drie categorieën te onderscheiden:
 - Elementaire opgaven.
 - Opgaven van hoger niveau, waarin naast stof uit het betrokken hoofdstuk vaak ook stof uit voorgaande hoofdstukken aan de orde komt. De nummers van deze opgaven zijn voorzien van één sterretje (*).
 - Opgaven op examenniveau. Dit zijn SPD-examenopgaven uit recente jaren, zo nodig aangepast aan het nieuwe examenprogramma SPD. De nummers van deze opgaven zijn voorzien van twee sterretjes (**).
- *Werkbladen* voor het uitwerken van een deel van de opgaven. Van een opgave waarvoor uitwerkingenbladen zijn voorzien, heeft het opgavenummer een gearceerde achtergrond.
Door gebruik te maken van werkbladen kan het tempo bij het uitwerken van de opgaven worden verhoogd, terwijl daarnaast een geordend geheel van uitwerkingen ontstaat.

Voor gebruikers die hun eigen uitwerkingen willen vergelijken met de standaarduitwerkingen, verschijnt bij dit opgaven- en werkboek: *Jaarrekening, Uitwerkingen opgaven*.

Opmerkingen over de inhoud van deze uitgave die kunnen leiden tot verbeteringen in een volgende druk, zal ik in dank ontvangen.

Mag ik u daarom vragen uw op- en aanmerkingen door te geven aan de uitgever?

Het adres is:

Noordhoff Uitgevers bv,
Afdeling Hoger Onderwijs,
Antwoordnummer 13, 9700 VB Groningen.

E-mail kunt u richten aan:
info@noordhoff.nl

Ook rechtstreeks contact met mij stel ik op prijs. Daartoe mijn e-mailadres: scripta@telenet.be

Breda, voorjaar 2009
Henk Fuchs

Inhoud

1	Inleiding en algemene begrippen	1
2	Interne winst-en-verliesrekening	2
3	Interne resultatenanalyse bij integrale calculaties	4
4	Analyse afdelingsresultaten – bijzonderheden	19
5	Analyse fabricageresultaten – bijzonderheden	26
6	Analyse fabricageresultaten – afval- en uitvalresultaat	30
7	Analyse verkoopresultaten – bijzonderheden	41
8	Boekhouding en economische voorraad	55
9	Backflush costing	69
10	Interne resultatenanalyse bij niet-integrale calculaties – direct costing	75
11	Boekhouding en knelpunten	86
12	Interne resultatenanalyse bij niet-integrale calculaties – differentiële calculaties	95
13	Dienstverlenende bedrijven	99
14	Wet- en regelgeving externe verslaggeving	109
15	Externe jaarrekening – balans debet	111
16	Externe jaarrekening – balans credit	115
17	Externe jaarrekening – winst-en-verliesrekening	120
18	Saldibalans en externe jaarrekening	130
19	Kasstroomoverzicht	135
20	Grondslagen waardering en bepaling resultaat – enkele bijzonderheden	151
21	Vaste activa – onderhoud, herstel, revisie en ‘impairment’	159
22	Leasing	166
23	Onderhanden projecten in opdracht van derden	183
24	Financiële instrumenten	197
25	Vreemde valuta	200
	Werkbladen	207

1

Inleiding en algemene begrippen

- 1.1** **§ 1.1**
- a Wanneer is een bedrijfshuishouding een onderneming?
 - b Welke fasen onderscheiden we in het informatieproces in een onderneming?
 - c Willeke van Aken vindt op de Coolingsingel in Rotterdam een rekening van een daar gevestigd restaurant. Kennelijk heeft een restaurantbezoeker de rekening verloren. Er staat een complete maaltijd op genoteerd. Aan de afdruk van de kassa die op de rekening staat, kan Willeke zien dat de rekening is betaald. Vormt datgene wat op de rekening staat gegevens of informatie voor Willeke van Aken? Motiveer het antwoord.
 - d Wat verstaan we onder informatieanalyse?
 - e Waarom moet de directie van een onderneming voortdurend evalueren of het informatieaanbod overeenstemt met de informatievraag?
 - f Maak met een voorbeeld duidelijk dat informatie dienst kan gaan doen als gegeven.
 - g De informatie die we met behulp van de administratie krijgen, gebruiken we voor diverse doeleinden. Noem enkele van deze doeleinden.
 - h Maak duidelijk dat informatie als middel bij het voorbereiden en het nemen van beslissingen zowel binnen als buiten de onderneming dienst kan doen.
 - i Leg uit hoe normen een rol kunnen spelen bij het beheersen van de uitvoering van allerlei activiteiten binnen een onderneming.
 - j Waarin wijkt een MIS af van de door de administratie van een onderneming vastgelegde gegevens?
- 1.2** **§ 1.2 en § 1.3**
- a Welke relatie bestaat er tussen de administratie en de boekhouding?
 - b Wat is het specifieke van de gegevens die we in de boekhouding vastleggen?
 - c Geef twee voorbeelden – afwijkend van die in het tekstboek – van in een onderneming vastgelegde gegevens, die behoren tot de administratie maar niet tot de boekhouding.
 - d Wat verstaan we onder de waardenkringloop?
 - e 1 Wat is het kenmerkende verschil tussen een handelsonderneming en een industriële onderneming?
2 Hoe komt het onder 1 bedoelde verschil tot uitdrukking in de waardenkringloop?
 - f Wat is het verschil tussen administratieve organisatie en bestuurlijke informatiekunde?
 - g Welk verschil bestaat er tussen interne controle en externe controle?
 - h Wat verstaan we onder controletechnische functiescheiding?
 - i Is controletechnische functiescheiding in elke onderneming mogelijk?
 - j Geef een voorbeeld van een verbandscontrole in een onderneming.
- 1.3** **§ 1.4**
- a Wat verstaan we onder een jaarrekening?
 - b Noem drie verschillende jaarrekeningen. Geef bij elke jaarrekening aan voor wie zij wordt opgesteld.
 - c Waarom vervangen veel ondernemingen de interne jaarrekening door interne maandoverzichten of kwartaaloverzichten?
 - d 1 Wat is het hoofddoel van de fiscale jaarrekening?
2 Waarom wijkt de fiscale jaarrekening meestal af van de interne jaarrekening?
 - e 1 Wat verstaan we onder de externe jaarrekening?
2 Moet een nv/bv zich bij het opstellen van de externe jaarrekening houden aan wettelijke en overige regels? Motiveer het antwoord.
 - f 1 Wanneer spreken we van een gepubliceerde jaarrekening?
2 Welke ondernemingen moeten met een gepubliceerde jaarrekening naar buiten treden?
 - g Welke functie heeft de gepubliceerde jaarrekening voor de lezer ervan?
 - h Wat verstaan we onder de samenvattingrekening?